

تحلیل محتوای مقالات پنجمین همایش پژوهش های زبان و ادبیات فارسی

مریم صادقی گیوی*

خدیجه ططری**

چکیده

مجموعه همایش های دوسالانه پژوهش های زبان و ادبیات فارسی فرصتی است تا پژوهشگران عرصه ی زبان و ادبیات فارسی در ایران و بعضا کشورهای همسایه فارسی زبان بتوانند آخرین دستاوردهای پژوهشی خود را در یکی از شاخه های مربوط به ادبیات فارسی عرضه کنند. در این پژوهش ، مجموعه مقالات منتشر شده پنجمین پژوهش ادبی که شامل ۲۶۰ چکیده مقالات و متن کامل ۲۰۰مقالات بر طبق کتاب پرنیان سخن و نیز کتاب الکترونیکی، با روش تحلیل محتوای کیفی ، بررسی و معرفی شده است . در این پژوهش پنج بعد مورد بررسی قرار گرفته :۱.موضوع، ادبیات معاصر با ۲۳ درصد بیشترین موضوعات مقالات را دربردارد. ۲. نویسندگان از دو بعد تعداد نویسندگان مقالات و رشته علمی نویسندگان و ۸۷ درصد از نویسندگان مقالات رشته تخصصی آنها زبان و ادبیات فارسی بوده است. ۳. روش تحقیق شامل روش اجرای پژوهش و چکیده مقالات می باشد که ۵۹ درصد از مقالات دارای روش پژوهش بوده و هم چنین ۹۹ درصد نیز دارای چکیده بوده است. ۴. ارائه آمار ، ۸۵ درصد از مقالات به ارائه آمار پرداخته است.۵. چارچوب نظری ، ۹۸ درصد از مقالات دارای چارچوب نظری می باشند. ۵ و ۶ دی ماه ۱۳۹۱

واژه های کلیدی: پژوهش ادبی ، همایش دانشگاه سبزواری ، تحلیل محتوای کیفی، مقالات

m_sadeghi_۳۸@yahoo.com

* عضو هیات علمی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی

khtatari۱۹۸۴@gmail.com

**دانشجوی دکتری علوم ارتباطات دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیق

چند سالی است که به همت دانشگاه های مختلف در ایران ، سلسله همایش هایی با عنوان « پژوهش های ادبی » و با هدف بررسی و ارائه ی جدیدترین یافته ها و نظرات و دیدگاه ها ، برگزار می شود ؛ مقالات ارائه شده در این همایش ها که اینک ششمین دوره ی آن در جریان است ، ایجاب می نماید که همواره مقالات ارائه شده در همایش های پیشین ، بررسی و معرفی شوند و مخاطبین خود را با کمیت و کیفیت پژوهش های انجام شده آشنا نمایند تا مسیر لازم و درست پژوهش های بعدی ، مشخص و آشکار شود . بنابراین لازم است در ابتدا پژوهش و ویژگی های آن بسیار مختصر و کوتاه تبیین شود تا مقایسه ای میان آنچه که باید و آنچه که بوده ، انجام گیرد. پژوهش تحقیق به طور عام ، دو مفهوم دارد : تحقیق عمومی ، و دیگری پژوهش های خاص ؛ تحقیق عمومی ، عبارت است از : شکل دادن ، عمومی کردن و به کار بستن اموری که معمولا برای همگان آشنا و مانوس است و بر اطلاعات آنان می افزاید . (فتوحی ، ۱۳۸۹ ، صص ۲۱ - ۱۹) . تحقیق تخصصی ، پژوهشی است که نتایج حاصل از آن برای نخستین بار مطرح می شود و هدف اصلی آن دستیابی به دانش تازه و بی پیشینه است و در نهادهای دانشگاهی و علمی ، صورت می گیرد . دانشمندان تعاریف گوناگونی از پژوهش بیان داشته اند . (فرامرزی قراملکی ، ۱۳۸۵ ، صص ۲۸ - ۴۱) . از مجموع تعاریف می توان نتیجه گرفت که پژوهش تبیین وضع موجود برای رسیدن به وضع مطلوب است ؛ پژوهش یک حرکت علمی و فعالیتی منظم است که به یافتن مسائلی معین و کشف و گسترش دانش و حقیقت می انجامد و مبدا و مقصد دارد ؛ مبدا آن وضع موجود و مقصد آن هدف و وضع مطلوب است ، لذا پژوهش به معنای آن است که وضع موجود ناتمام و ناموجود است ؛ بنابراین پژوهش ، فرایندی است که برای تولید معرفت (شناخت) است . پژوهش ، فرایند است ، مستمر و تدریجی و متشکل از مراحل است ، و مورد ابطال و تایید ، قرار می گیرد و دارای دو رکن : داده ها (مطالعه و بررسی پیشینه) و پردازش همراه با چارچوب نظری معین و ضابطه و قواعدی مشخص (با نوآوری) است ؛ بنابراین باید گفت که هر پژوهش دارای ویژگی های زیر است : ۱ - فرایند «تفکر» : تفکر، تلاش برای معلوم کردن مجهول با استفاده از علوم موجود است. بنابراین اساسی ترین محور محتوایی یک پژوهش علمی، آن است که مجهولی را روشن نماید. بر این اساس، هر پژوهش علمی در پی پاسخ دادن به

پرسش‌هایی است که تاکنون برای مخاطبان کشف نشده است. از این رو پژوهش علمی همیشه با طرح یک یا چند سؤال آغاز می‌شود که محقق در صدد پاسخگویی به آنهاست.

۲ - منطقی بودن: منطق که راه درست اندیشیدن (تصور) و صحیح استدلال آوردن (تصدیق) را می‌آموزاند، ابزار ضروری یک مقاله علمی است و محقق باید شایستگی لازم را در استدلال آوردن، تحلیل محتوا و نتیجه‌گیری داشته باشد. قواعد تعریف، طبقه‌بندی، استنباط‌های قیاسی و استقرایی، روش‌های مختلف نمونه‌برداری و غیره همه از ویژگی‌های منطقی یک مقاله علمی است که محقق باید به آنها توجه داشته باشد. (هومن، ۱۳۷۴، ص ۱۹).

۳ - انسجام و نظام‌دار بودن: مرتبط بودن اجزای مختلف مقاله با همدیگر، همچنین متناسب بودن آنها با عنوان مقاله و ارتباط عناوین فرعی با همدیگر، از جمله مواردی است که به تحقیق، یکپارچگی و انسجام می‌بخشد. بر این اساس، محقق باید عناوین فرعی مقاله خود را با نظامی منطقی از یکدیگر مجزا کرده، ارتباط بخش‌ها را مشخص نماید.

۴ - تراکمی بودن: از آنجا که هدف پژوهش پاسخ به سؤال‌هایی است که تا آن زمان دست کم از نظر محقق، پاسخی منطقی برای آن وجود نداشته است، هر پژوهش علمی باید از یک سو به منظور کشف دانش جدید، و از سوی دیگر، برای تکمیل دانش، صورت پذیرد. بنابراین هدف اصلی یک مقاله، کشف یا تکمیل دانش بشری است، نه تکرار دوباره آن با عبارات مختلف. (هومن، ۱۳۷۴، ص ۲۰).

۵ - تناسب موضوع با نیازهای فعلی جامعه علمی: هر پژوهش علمی باید نیازهای اساسی جامعه علمی خود را در نظر گرفته، در صدد حل آن مسایل برآید؛ بنابراین از طرح موضوعاتی که از اولویت تحقیقی برخوردار نیستند و جامعه علمی، بدانها نیاز ندارد، باید احتراز نمود. **۶ - خلاقیت و نوآوری:** هر تحقیق علمی زمانی می‌تواند در ارتقای سطح دانش، موفق و موثر باشد که از فکری بدیع و خلاق برخوردار باشد. مقالاتی که به جمع‌آوری صرف بسنده می‌کنند، نمی‌توانند سهم عمده‌ای در پیشرفت دانش بشری داشته باشند. **۷ - توضیح مطلب در حد ضرورت:** از جمله مواردی که محقق در گزارش نویسی پژوهش خود (مقاله) باید بدان توجه کند، پرهیز از حاشیه‌روی و زیاده‌گویی افراطی است؛ همچنان که خلاصه‌گویی نباید به حدی باشد که به ابهام و ابهام منجر شود؛ بر این اساس محقق باید به حدی مطالب را تبیین کند که مقصود وی برای خواننده، روشن

شود. ۸ - متناسب بودن با نظریه‌ها: هر رشته علمی، متشکل از نظریه‌ها و قوانینی است که مورد اتفاق صاحب‌نظران آن فن است. یافته‌های به دست آمده در تحقیقات میدانی یا توصیفی نباید با قوانین کلی آن رشته تخصصی منافات داشته باشد. ۹ - اجتناب از کلی‌گویی: هدف نهایی علم، صورتبندی یک «نظریه» و «تبیین کردن» یکی از اصول مهم نظریه است. (دلاور، ۱۳۷۱، ص ۳۳) از این رو محقق باید بتواند مباحث علمی خود را به روشنی توضیح دهد و با زبان گویا آن را تبیین و از کلی‌گویی اجتناب نماید. همچنین هر پژوهش طی فرایندها و مراحل زیر انجام می‌یابد:

مرحله ۱: طرح مسئله و پرسش آغازین: در این مرحله پژوهشگر تبیین می‌کند که مسئله و سوال او چیست و پژوهش او چه ابهامی را روشن و یا چه مطلبی را اثبات می‌کند؟ باید گفت: هر پژوهش برای حل مسئله یا گشودن ابهامی در ابعاد موضوع و یا بیان دیدگاه‌ها و نظرات پژوهشگر انجام می‌یابد بنابراین هر پژوهش یک سوال اصلی دارد. **مرحله ۲:** که خود دارای دو مرحله است: مطالعات اکتشافی و مطالعات پژوهشی (مرحله دوم): به منظور آگاهی از پیشینه (ادبیات پژوهش) انجام می‌یابد (آویارد، ۱۳۸۱ و نیز هومن، ۱۳۸۵، صص ۴۴ - ۵۲). **مرحله ۳:** تعیین چارچوب نظری پژوهش: پژوهشگر باید نشان دهد که در پژوهش خود بر اساس چه تئوری یا نظریه‌ای، داده‌ها را گردآوری و تحلیل می‌نماید. **مرحله ۴:** مفهوم‌سازی (تعیین مفاهیم اصلی و فرعی پژوهش): هر پژوهش مفاهیم و متغیرهای خاص خود را دارد که شکل‌دهنده‌ی پژوهش هستند. (شرح در ص بعدی). **مرحله ۵:** تعیین فرضیه اصلی و فرضیات فرعی: فرضیه در واقع اثبات نظریه‌ی پژوهشگر است و در پاسخ سوال اصلی پژوهش است که باید پس از اتمام پژوهش ثابت شود. **مرحله ۶:** تعیین جامعه آماری، روش پژوهش و روش گردآوری داده‌ها: منابعی که در پژوهش، تحلیل می‌شود، دوره زمانی که بررسی می‌شود و نیز نوع روش پژوهش باید مشخص شود. **مرحله ۷:** ترسیم مدل تحلیلی یا مفهومی: در این مرحله پژوهشگر، سوالات اصلی و فرعی (یک سوال اصلی است و بقیه فرعی)، فرضیه اصلی و فرضیات فرعی، مفاهیم اصلی و فرعی، جامعه آماری، روش تحقیق، حجم نمونه، روش گردآوری داده‌ها را در خانه‌های جداگانه به تفکیک ترسیم نماید. **مرحله ۸:** مدل انجام کار بر اساس مفاهیم و متغیرها: در این مرحله پژوهشگر باید مدل کلی و طرح تمام پژوهش خود را از ابتدا تا انتها ترسیم نماید؛ به بیان دیگر راه و مسیر خود را مشخص کند و به وسیله‌ی آن، بخش‌ها و

گفتارها و فصل های پژوهش نیز مشخص شود . مدل کار باید به گونه ای تنظیم شود که پژوهشگر را سرانجام به فرضیه ی مورد نظر برساند . **مرحله ۹** : تجزیه و تحلیل داده ها : این مرحله حتما باید براساس مدل انجام کار (مرحله ۶) انجام گیرد . در این مرحله هر فصل دارای مقدمه ی لازم برای شرح مندرجات و تعریفات ضروری است . **مرحله ۱۰** : نتیجه گیری همراه با ترسیم نمودارهای لازم (تنظیم منابع و پیشنهاد ها) .

بیان مسئله

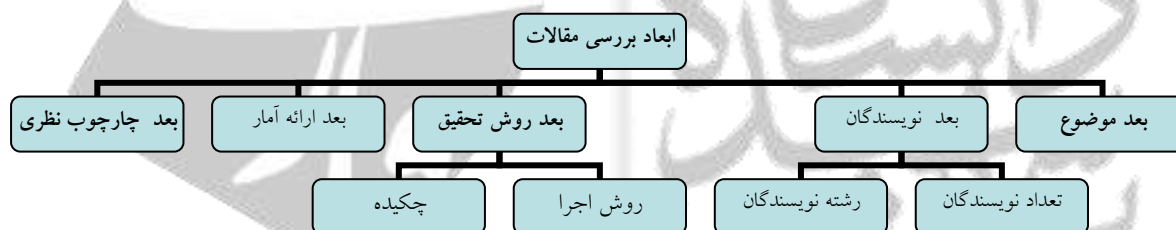
همایش های علمی و پژوهشی، مناسب ترین جایگاه بسط و گسترش دانش اندوزی و پژوهشگری در مراکز علمی و دانشگاهی است؛ به دلیل اینکه شمار بسیاری از پژوهشگران با نگرش ها و دیدگاه های گوناگون گرد می آیند و به تعاطی افکار و برخورد اندیشه ها می پردازند. عرصه ی همایش ها، مکانی مناسب برای انتقال اندیشه ها و دستاوردهای نوین علمی به جویندگان دانش و پژوهش و کشف و حفظ پیوند میان دانش و نیازها و خواسته های جامعه و افزایش خلاقیت در دانش و پژوهش با هدف کشف یافته های علمی است؛ این مقاله به بررسی مقالات پنجمین همایش زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سبزوار می پردازد. مقالات این همایش در ۹ بخش تقسیم بندی و با هدف سه محور: نقد ادبی، آسیب شناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی و آسیب شناسی پژوهش های زبان و ادبیات فارسی است. (علوی مقدم، ۱۳۸۹، ص ۲۲) بنابراین لازم است برای بررسی دقیق تر و علمی تر ویژگی های مهم پژوهش که ذیلا تبیین خواهد شد مقالات همایش مذکور در پنج محور با روش تحلیل محتوای کیفی و کمی مورد بررسی قرار می گیرد.

جامعه آماری و حجم نمونه و روش نمونه گیری پژوهش: ۱۳۹۱

جامعه آماری این پژوهش ۲۶۰ چکیده مقالات منتشر شده در کتاب پرنیان سخن شامل خلاصه مقالات و همچنین متن کامل ۲۰۰ مقاله منتشره شده در کتاب الکترونیکی مجموعه مقالات پنجمین همایش پژوهش های زبان و ادبیات فارسی می باشد. با توجه به موضوع و اهداف پژوهش مذکور روش نمونه گیری به صورت هدفمند و تمام شماری است .

روش تجزیه و تحلیل داده های پژوهش :

پژوهش حاضر با روش تحلیل محتوای^۱ ترکیبی در دو سطح کمی و کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در این پژوهش مقالات در دو سطح کمی و کیفی مورد بررسی قرار گرفته است. در سطح کمی، با استفاده از نرم افزار Spss در سطح توصیفی به تجزیه و تحلیل کمی داده های بدست آمده پرداخته شده است. در سطح توصیفی برای توصیف داده ها از ترسیم جدولهای یک بعدی و نمودار دایره ای و میله ای استفاده شده است. برای مقالات روش تحلیل محتوا استفاده شده و پنج محور یاد شده برای بررسی مقالات در مدل زیر ترسیم شده است. لازم است ذکر شود دو محور نخستین از ۲۶۰ چکیده مقاله و سه محور بعدی از ۲۰۰ متن مقاله استفاده شده است.



البته لازم است ذکر شود که نویسندگان مقالات ملزم به رعایت ویژگی ها و اصول مقاله نویسی هستند. با توجه مراحل ذکر شده در پژوهشها مقالات در پنج بعد مهم که دربردارنده کلیت ویژگی های مقاله نویسی است، بررسی می شود که به ترتیب زیر بررسی می شود.

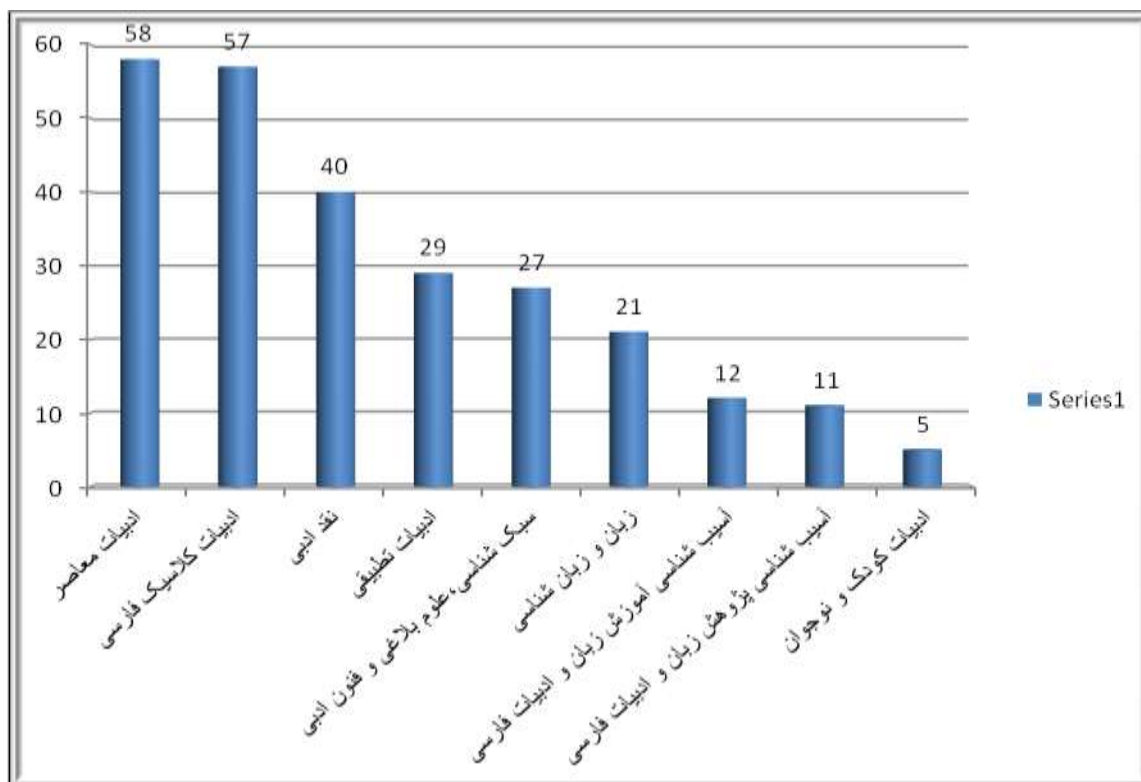
ششمین همایش ملی پژوهش های ادبی ۱. بررسی مقالات از بعد موضوع

همانگونه که اشاره شد از محورهای اصلی همایش مذکور؛ نقد ادبی، آسیب شناسی آموزش و زبان و ادبیات فارسی و آسیب شناسی پژوهش های زبان و ادبیات فارسی است با بررسی ۲۶۰ چکیده مقاله منتشر شده در مجموعه مقالات پرنیان سخن از بعد موضوع به ۹ بعد مقالات تقسیم بندی شد. که ادبیات معاصر با ۵۸ مورد دارای بیشترین فراوانی مقالات را داشت و ادبیات کلاسیک با ۵۷ مورد در مرتبه بعدی قرار داشت. اما در خصوص سه محور اصلی همایش، مقالات مربوط به نقد ادبی با فراوانی قابل توجه ۴۰ مورد در مرتبه سوم قرار داشت اما دو محور دیگر در خصوص آسیب شناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی با ۱۲ مورد در مرتبه هفت و آسیب شناسی پژوهش های زبان و ادبیات فارسی با ۱۱ مورد در مرتبه هشت قرار داشته است. با توجه به اینکه

از محورهای اصلی همایش مذکور بوده بسیار کم و ناچیز است که باید به این امر مهم توجه می داشته یا اینکه محورهای اصلی همایش را با توجه به مقالات ارسال شده تقسیم بندی نمایند.

جدول شماره یک تقسیم بندی مقالات بر حسب موضوع

درصد فراوانی	فراوانی	تقسیم بندی مقالات از بعد موضوع
۲۳	۵۸	۱ ادبیات معاصر
۲۲	۵۷	۲ ادبیات کلاسیک فارسی
۱۵	۴۰	۳ نقد ادبی
۱۱	۲۹	۴ ادبیات تطبیقی
۱۰	۲۷	۵ سبک شناسی، علوم بلاغی و فنون ادبی
۸	۲۱	۶ زبان و زبان شناسی
۵	۱۲	۷ آسیب شناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی
۴	۱۱	۸ آسیب شناسی پژوهش زبان و ادبیات فارسی
۲	۵	۹ ادبیات کودک و نوجوان
۱۰۰	۲۶۰	جمع



۲- بررسی نویسندگان مقالات

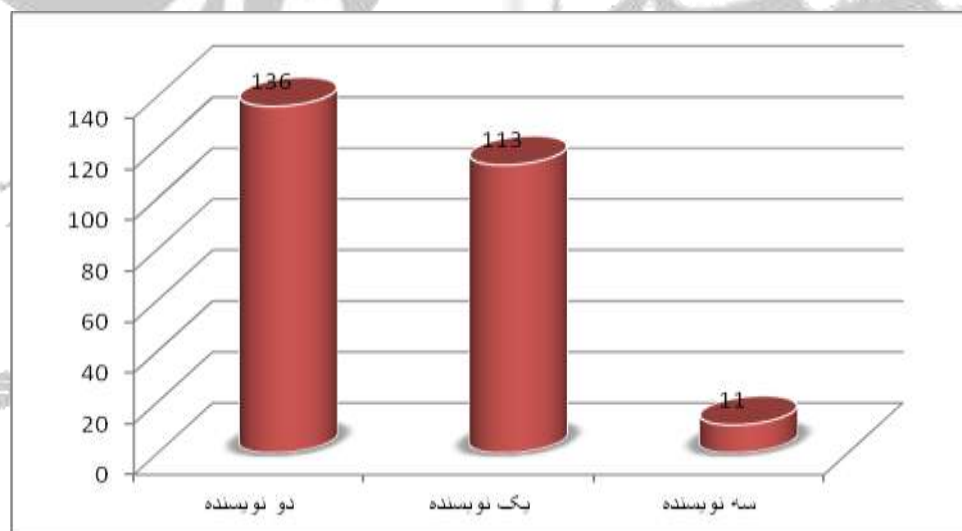
۲-۱- بررسی مقالات از بعد تعداد نویسندگان

از مجموع ۲۶۰ چکیده مقاله مورد بررسی در مجموعه مقالات پرنیان سخن، ۱۳۶ مقاله با نام مشترک دو نویسنده نوشته است. و ۱۱۳ از مقالات توسط یک نویسنده و ۱۱ مقاله نیز توسط سه نویسنده نوشته شده است.

۵ و ۶ دی ماه ۱۳۹۱

جدول شماره ۲ تقسیم بندی برحسب تعداد نویسندگان مقالات

درصد فراوانی	فراوانی	تعداد نویسندگان مقالات
۵۲	۱۳۶	دو نویسنده
۴۳	۱۱۳	یک نویسنده
۵	۱۱	سه نویسنده
۱۰۰	۲۶۰	جمع



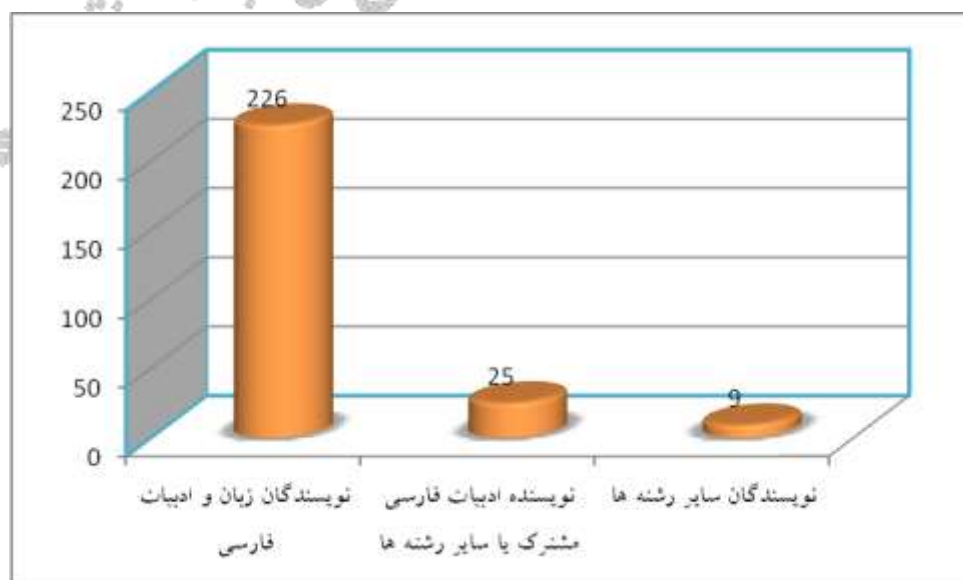
۲-۲- بررسی مقالات از بعد بینا رشته ای بودن نویسندگان

از مجموعه ۲۶۰ چکیده مقاله مورد بررسی در کتاب پرنیان سخن نویسندگانی که رشته آنان زبان و ادبیات فارسی بوده ۲۲۶ و مقاله تخصص ادبیات فارسی و ۲۵ مقاله و نویسندگان و مقاله ۹ سایر رشته های علوم انسانی یوده است.

جدول شماره ۳ تقسیم بندی برحسب بین رشته بودن نویسندگان

درصد فراوانی	فراوانی	تقسیم بندی بر حسب بین رشته بودن نویسندگان
۸۷	۲۲۶	نویسندگان زبان و ادبیات فارسی
۱۰	۲۵	نویسنده ادبیات فارسی مشترک یا سایر رشته ها
۳	۹	نویسندگان سایر رشته ها
۱۰۰	۲۶۰	جمع

انجمن علمی زبان ادبیات فارسی



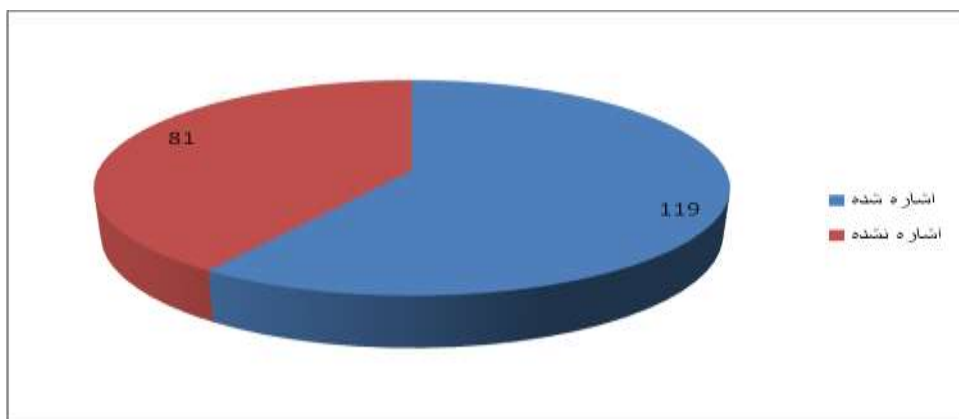
۳- بعد روش تحقیق

۳-۱- بررسی مقالات از بعد ذکر روش اجرای پژوهش

از مجموع ۲۰۰ مقاله مورد بررسی در ۱۱۹ مورد از مقالات به روش اجرای پژوهش اشاره شده است در برخی از مقالات به صورت عنوانی مجزا به نوع روش تحقیق و نحوه اجرای آن پرداخته شده است ولی در اکثر مقالات در چکیده و یا بیان مسئله پژوهش به ذکر روش اجرای پژوهش پرداخته شده است در برخی بسیار مختصر به روش اجرا اشاره شد اما بهتر بود با توجه به اینکه مقالات در سطح همایش ملی است در تمامی مقالات ذیل عنوانی مجزا به شرح و توصیف روش اجرای پژوهش می پرداختند؛ اما در ۸۱ مقاله اصلا روش اجرای پژوهش اشاره نشده است که این یکی از نقاط ضعف مقالات پذیرفته شده در همایش مذکور بوده است در برخی از مقالات نیز نویسنده در متن مقاله اشاره ای گذرا به روش پژوهش داشته است.

جدول شماره ۵ تقسیم بندی مقالات بر حسب ذکر روش تحقیق

بر حسب ذکر روش تحقیق	فراوانی	درصد فراوانی
۱ اشاره شده	۱۱۹	۵۹
۲ اشاره نشده	۸۱	۴۱
جمع	۲۰۰	۱۰۰



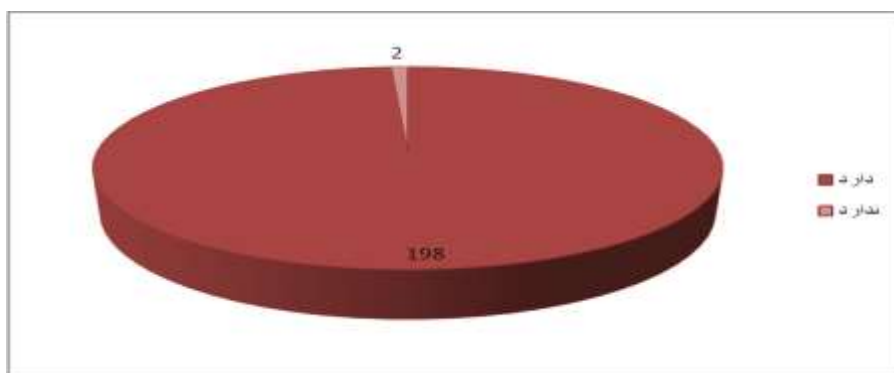
۲-۳- بررسی چکیده مقالات

از مجموع ۲۰۰ مقاله مورد بررسی ۱۹۸ مقاله دارای چکیده بوده و ۲ مورد فاقد چکیده می باشد که وجود ۲ مورد برای در همایشی در سطح ملی جای تامل دارد.

جدول شماره ۶ بررسی مقالات بر حسب چکیده

درصد فراوانی	فراوانی	بررسی چکیده مقالات	
۹۹	۱۹۸	دارد	۱
۱	۲	ندارد	۲
۱۰۰	۲۰۰	جمع	

۵ و ۶ دی ماه ۱۳۹۱



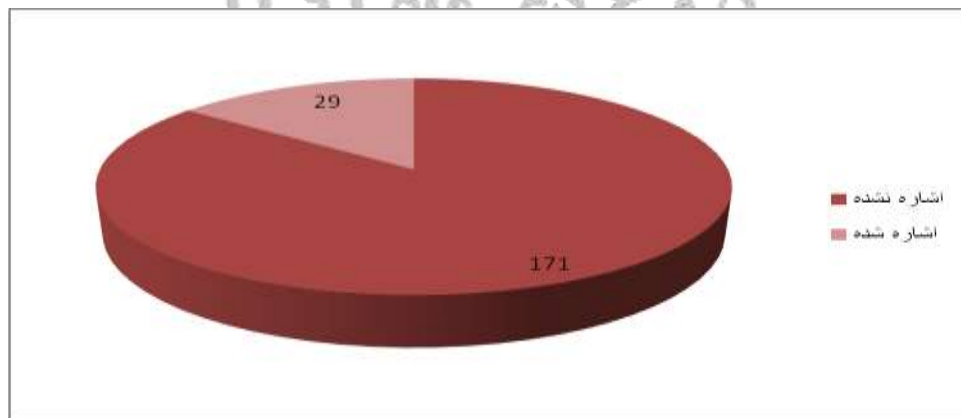
۴- بررسی مقالات از بعد ارائه اطلاعات آماری

از مجموع ۲۰۰ متن مقاله بررسی شده ۱۷۱ مقاله فاقد آمار و اطلاعات کمی است و صرفاً توصیفی بود و فقط ۲۹ مقاله ضمن تبیین روش‌های تجزیه و تحلیل کیفی به تجزیه و تحلیل کمی نیز پرداخته بوده‌اند. ذکر این نکته ضروری است که تجزیه و تحلیل کمی و ارائه آمار موجب اعتبار علمی و مستند بودن تحلیل‌های کیفی می‌شود.

جدول شماره ۴ تقسیم‌بندی مقالات برحسب ارائه آمار

درصد فراوانی	فراوانی	برحسب آمار	
۸۵	۱۷۱	۱	اشاره نشده
۱۵	۲۹	۲	اشاره شده
۱۰۰	۲۰۰	جمع	

نهمین همایش ملی پژوهش‌های ادبی

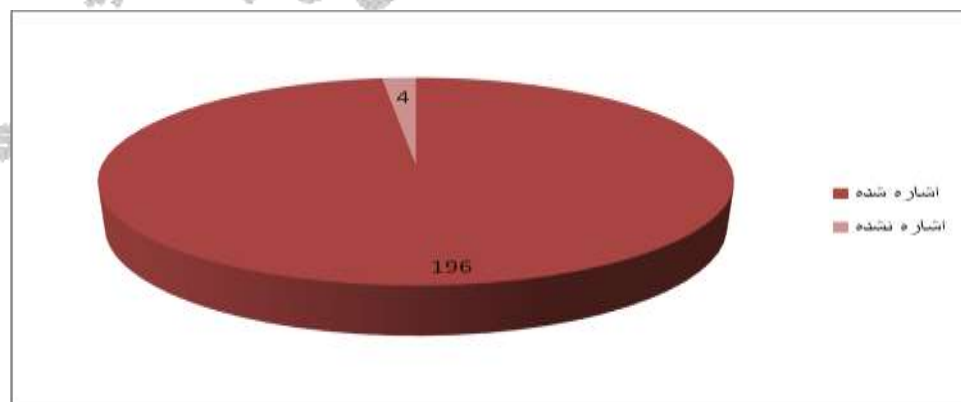


۵- بعد چارچوب نظری

از مجموع ۲۰۰ متن مقاله بررسی شده ۱۹۶ مقاله دارای چارچوب نظری اشاره شده است و همچنین شایان ذکر است که عنوان اکثر مقالات حاوی چارچوب نظری پژوهش بوده است و البته این نکته را باید اشاره نمود که عنوان جداگانه ای با عنوان چارچوب نظری در متن مقالات آورده نشده است و چارچوب نظری در چکیده و در تجزیه و تحلیل های پژوهش اشاره شده بود. ۴ مورد از مقالات مذکور هیچ گونه اشاره به چارچوب نظری نداشته است.

جدول شماره ۵ بر حسب چارچوب نظری

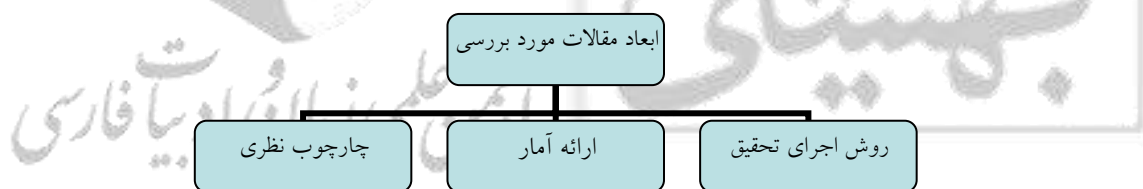
درصد فراوانی	فراوانی	چارچوب نظری	
۹۸	۱۹۶	اشاره شده	۱
۲	۴	اشاره نشده	۲
۱۰۰	۲۰۰	جمع	



نتیجه گیری

غیر از موارد مطرح شده در نمودارها که گویای کمیت و کیفیت مقالات ارائه شده در همایش است مهمترین نتایج قابل تامل پژوهش به قرار زیر است:

۱. در محور نخستین موضوعات مقالات بود، این یافته به دست آمده در پنجمین همایش زبان و ادبیات فارسی، مهمترین سیاست تعیین شده آسیب شناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی بود و فقط ۵ درصد از کل مقالات به این پرداخته و آسیب شناسی پژوهش زبان و ادبیات فارسی نیز ۴ درصد از کل مقالات را شامل می شود و این حاکی از ناهمخوانی مقالات ارائه شده و سیاستگزاری های همایش مذکور می باشد.
۲. یافته دیگر پژوهش حاکی از آن است که می توان مجموعه مقالات را در ابعاد ۳ و ۴ و ۵ که در نمودار زیر نشان داده است.



۲-۱- پژوهش نشان می دهد مقاله ای که با عنوان جداگانه به بررسی روش اجرای پژوهش پرداخته باشد ۸۱ مقاله به روشنی به روش اجرای پژوهش نپرداخته و ۱۱۹ مقاله در چکیده و یا در مقدمه به روش اجرای پژوهش اشاره داشته اند.

۲-۲- در محور چهار ارائه آمار نشان می دهد که ۱۰ مقاله از مجموع ۲۰۰ مقاله مورد بررسی ضمن ارائه آمار نمودار و مدل هم ترسیم شده است و در مجموع ۲۹ مقاله دارای آمار کمی است.

۲-۳- یافته دیگر پژوهش در محور پنجم ارائه چارچوب نظری از مجموع ۲۰۰ مقاله ۱۹۶ مقاله که ۹۸ درصد از کل مقالات مورد بررسی چارچوب نظری (در عنوان و در متن) و تنها ۴ مقاله که شامل ۲ درصد از کل مقالات فاقد چارچوب نظری بوده است.

پی نوشت ها

۱ - در این پژوهش به این دلیل از روش تحلیل محتوای کیفی و کمی استفاده کردیم ، اول این که روشی است عینی ،بدین معنا که هر گونه تحقیق و بررسی استفاده از این روش قابل باز بینی است و پژوهشگر دیگری می تواند به منظور اعتماد به نتایج به دست آمده آنرا مورد باز بینی قرار دهد . دوم این که، روشی است منظم یعنی این که از هر گونه انتخاب خود خواهانه که تنها با نظریات محقق انطباق دارد جلوگیری می نماید . سوم این که، متن پیام با توجه به آنچه پیام دهنده نوشته یا گفته تجزیه و تحلیل می شود نه آنچه می خواسته بنویسد یا بگوید .امروزه تحلیل محتوا کاربردهای زیادی در حوزه ها و علوم گوناگون از جمله مطالعه های رسانه ای در علوم اجتماعی و ارتباطات، ادبیات، قوم نگاری، روانشناسی، مسائل جنسیتی و جنسی، جامعه شناسی و علوم سیاسی یافته است. عموماً کاربرد تحلیل محتوا را در سه مقوله اساسی گروه بندی می کنند: ۱. استنباط درباره ی پیشایندهای یک ارتباط ۲. توصیف و استنباط درباره ی ویژگیهای یک ارتباط ۳. استنباط درباره ی اثرهای یک ارتباط (میرزایی؛ ۱۳۸۸؛ ۴۱۸)

ششمین همایش ملی پژوهش های ادبی

۵ و ۶ دی ماه ۱۳۹۱

منابع

امیرآشنایی، زهرا، رسولی، مهستی، ۱۳۹۰، تحلیل محتوا با رویکرد کتب درسی، تهران، انتشارات جامعه شناسان.

آویارد، هلن، ۱۳۸۱، چگونه یک تحقیق مروری انجام دهیم؟ ترجمه پوریا صرامی فروشانی و فردین علی پور گراوند، تهران، انتشارات جامعه شناسان.

دلاور، علی، ۱۳۸۴، مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، تهران، چاپ چهارم، انتشارات رشد.

رایف، دانیل، لیبسی، استغن، فیکو، فریدریک جی، ترجمه: مهدخت بروجردی، ۱۳۸۱، تحلیل پیام های رسانه ای، تهران، چاپ اول، سروش.

ساروخانی، باقر، ۱۳۸۴، روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، جلد اول، تهران، چاپ دهم، ناشر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

علوی مقدم، مهیار، ۱۳۸۹، پرنیان سخن، سبزوار، انتشارات دانشگاه تربیت معلم سبزوار.

فتوحی، محمود، ۱۳۸۹، آیین نگارش مقاله علمی - پژوهشی، تهران، انتشارات سخن.

فرامرزی قراملکی، احد، ۱۳۸۷، روش شناسی مطالعات دینی، تهران، جلد دوم، دانشگاه علوم اسلامی رضوی.

میرزایی، خلیل، ۱۳۸۸، پژوهش و پژوهش گری نامه نویسی، تهران، انتشارات جامعه شناسان.

هومن، حیدر علی، ۱۳۸۵، راهنمای عملی پژوهش، تهران، سازمان ثبت.